

Hagyományok, családi kötelek változása a nukleáris családokban

László Kinga

Neveléstudomány, Ma, Levelező

Kaposvári Campus

Belső témavezető: Dr. Belovári Anita, egyetemi adjunktus, Neveléstudományi Intézet,
Anyanyelvi és Gyermek kultúra Tanszék

A paraszti nagycsaládban több generáció élt együtt, élethosszig segítették egymást. Évszázadokon át adták át a következő nemzedéknek a család értékeit, szokásait, hagyományait. Szakdolgozatom központi témája: a paraszti nagycsalád hagyományai, értékei, szokásai közül mi maradt meg, alakult át vagy tűnt el a mai nukleáris családokban. Vizsgálom a generációk közötti kapcsolatok alakulását, a nagyszülőkkel való kapcsolat tekintetében. Mivel jellemző volt az élethosszig tartó segítségnyújtás egymásnak, így ennek jelenlétét is vizsgálom, továbbá a mai nukleáris családban élő szülők hogyan vélekednek a több generációs együttélésről, a családi, valamint szűkebb és tágabb értelemben vett kulturális hagyományokról.

Kutatásom célja a nagyszülőkkel való kapcsolat dinamikájában, főbb motívumaiban bekövetkezett változások vizsgálata a nukleáris családokban a hagyományos nagycsaládi modellhez képest. A kutatásom célcsoportja bölcsődés gyermekek szülei voltak, az adatgyűjtés során a kérdőíves módszert választottam, melyet online formában juttattam el a lehetséges kitöltőkhöz. Kérdőívem első részében demográfiai adatok kaptak helyt, majd ezt követték a tematizált kérdések, melyek a szakirodalmi áttekintésen alapultak és amelyek hipotéziseim megfogalmazása során is szerepet játszottak.

A kutatásom során arra a következtetésre jutottam, hogy a családok a nagyszülőkkel szoros kapcsolatot tartanak, naponta, de legalább hetente személyesen is találkoznak velük. Bevonják őket életükbe, mindennapjaikba, ezzel fenntartva a hagyományokat, ugyanakkor a modern világ érezteti a hatását: a gyermeknevelés során már nem a szülő a kizárólagos forrás, az online világ a személyes, családi kapcsolatokkal felveszi a versenyt. Annak okát, hogy míg csecsemőgondozás során tényleges segítséget kérnek a szülők, addig a gyermeknevelésben inkább szakértői véleményekre, tudományos eredményekre, szakkönyvekre, illetve online forrásokra hagyatkoznak abban vélem felfedezni, hogy a világ változik és a ma kihívásaira úgy gondolják, a nagyszülők nem tudnak gyakorlati tanácsot adni. E modernitás jelenik meg a névadási tendenciák terén is. A nagyszülők szerepét elsődlegesen a kultúra fenntartásában látják a fiatalabbak.

A hagyományok tisztelete a mai fiatal és középkorú évei elején álló generációk számára fontos, ugyanakkor függetlenségük fenntartása is. Talán ezzel magyarázható, hogy nem szívesen élnének együtt több generációs családi házban nagyszülőkkel, illetve, hogy üdülni nagyjából ugyanolyan arányban mennek szívesen velük, mint ahányan inkább csak gyermekkel. A szülők „presztízscsökkenése” mellett a vallás, közösséghez tartozás presztízscsökkenése nem jelenik meg, a keresztlő, mint szertartás, illetve az egyházhoz tartozás szerepe továbbra is fontosnak tekinthető.

A kutatásom végére arra az eredményre jutottam, hogy a kisgyermekes szülők számítanak a nagyszülői támogatásra, továbbá a kölcsönös segítségnyújtást tekintik lényeges kérdésnek. A család összetartó ereje alatt ezt értelmezik. A család támogató funkciója működik.

